

Joan Carreras: «Al llibre parlo dels que no es van comprometre políticament»

L'escriptor defineix 'L'àguila negra' com l'obra que retrata una generació ?que va conformar el caràcter del país? | Ha guanyat el Premi Sant Jordi 2014 per aquesta novel·la

Joan Carreras ha guanyat el Premi Sant Jordi amb 'L'àguila negra' Foto: Jordi Palmer / Nació Digital

L'escriptor Joan Carreras (Barcelona, 1962), ha aconseguit amb la seva sisena obra, 'L'àguila negra', el Premi Sant Jordi de novel·la 2014. Es tracta d'un treball que retrata una generació que va viure el franquisme sense enfrontar-s'hi, no necessàriament per connivència amb el règim, sinó perquè les seves prioritats eren unes altres. A partir de la trajectòria vital d'un dentista jubilat, Carreras dibuixa el periple d'una gent ?que va conformar el caràcter del país? i que a la seva manera ens ha dut fins a la cruïlla actual.

-L'àguila negra' és una novel·la sobre la vida d'un dentista, però no només això.

-L'àguila negra' és la vida d'un dentista des de l'any 1951, quan té vuit anys i hi ha la vaga de tramvies, fins el 2013, quan en fa setanta. És tota la seva vida, amb les parts bones i les alegries i les desgràcies i dificultats. És la vida del dentista i per tant també el retrat d'una generació que podríem dir que està entre els meus pares i els germans grans que no he tingut. Volia parlar de la gent normal, perquè en aquella època n'hi havien que estaven compromesos políticament i jo vinc d'aquest entorn. Jo anava a una escola compromesa i estudiava en català quan no ho feia ningú. Sóc del 1962 i anava a una escola privada on tot es feia en català, el meu entorn és aquest, però no volia parlar d'això, volia parlar de la gent que no es va comprometre, no perquè fossin mala gent,

no, sinó perquè la seva feina era una altra, obrir una consulta de dentista, tenir fills i criar-los, superar les dificultats... Aquest era el seu objectiu i aquesta gent va donar forma al país. Si entre el 2006 i el 2010 a una part important de la població li sembla que aquest país ha sigut massa conformista, i diem que volem ser més ambiciosos, alguns ho volem concretar en un Estat propi i altres tenen perspectives diferents, però si diem que hem de ser més ambiciosos és perquè creiem que el país no ho era prou. I si no ho era prou durant l'autonomisme, la transició i el final del règim és perquè el país es va adaptar, va adoptar un tarannà que ve d'aquella generació que va marcar com és el país ara. És evident que la pau es compra amb terror i als anys 40 això era així, però la vaga de tramvies es quan la gent es comença a moure una mica.

-Precisament, les memòries de Feliu Formosa (<http://www.naciodigital.cat/noticia/81016/infantesa/segons/feliu/formosa>) acaben just amb la vaga de tramvies.

-Perquè és un moment rellevant, un punt culminant. El cas és que aquella generació va conformar el caràcter del país que vam acceptar fins que entre el 2006 i el 2010 vam decidir canviar. I algunes persones d'aquella generació comencen a fer coses diferents. Al meu personatge uns amics li porten de Londres el disc de Pink Floyd 'Dark side of the moon', que en aquell moment només per l'enginyeria de so i el fet de ser un disc conceptual va ser una revolució. O prenen substàncies que aquí no eren habituals, o fan de la bandera de la llibertat una bandera més individual que política i viuen una petita revolta sexual que consisteix en viure el sexe en llibertat, sense vergonya, que va més enllà de la sexualitat d'aquell moment gris de l'època grisa de la Catalunya grisa de l'Espanya grisa. Explicant la història del dentista retrato una generació potser conformista, però que va obrir esclatxes. En aquella generació hi ha els avis de la nostra llibertat, no dic els pares perquè hi ha una generació entremig que s'hi posa de veritat.

-És una altra manera de lluitar contra el règim, treballar per la llibertat individual sense vinculació amb la lluita política?

-Sí. Els meus personatges no fan lluita política i això que a les seves famílies se'n fa. Al protagonista li preocupa tirar endavant la seva consulta, perquè a la vida tot són cruïlles, blancs o negres, sense mitges tintes ni terceres vies.

-Tampoc hi ha tercera via ara.

-Per això ho dic. Però les eleccions són les eleccions i ell, com tothom, n'ha de fer, i una de les primeres que ha de fer i que li porta conseqüències té a veure amb l'elecció entre una relació apassionada amb sexualitat potent i vibrant, o bé una relació més serena que li permet crear una família, tenir fills i repetir el caràcter dels seus pares. I quan fa aquesta decisió es marca un camí que l'afectarà per sempre més, amb un punt de tragèdia que no podrà oblidar i que li farà arrossegar la culpa fins al final de la seva vida. El llibre comença quan en Marià Solvell, amb 70 anys, s'està en un poble nudista. Hi va perquè té pendent treure's la roba, i també perquè li cal despullar-se d'alguna cosa més, treure's del damunt moltes coses, les culpes que no ha assumit, els deutes que no ha saldat, els cors que ha ferit. Totes les arestes imperfectes de la vida que fan que la vida sigui interessant.

-A què fa referència el títol?

-És la versió de la Maria del Mar Bonet de la cançó de Barbara. Buscava una cançó per una parella, perquè hi ha parelles que tenen una cançó i d'altres no, però jo buscava una cançó de parella que fos coneguda i que pogués connectar amb un públic molt ampli, i la versió de la Maria del Mar Bonet és extraordinària. La traducció és de Delfí Abella i parla de records de viatge a la infantesa. A més va ser el primer gran èxit en català, un disc d'or el 1971 a tot Espanya.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=WsPDCjXigfc>

-Tot el llibre és molt musical.

-Sí. Hi ha moltes cançons i els personatges parlen de cançons. De fet he creat una llista a spotify amb les cançons que surten al llibre, com un plus. Es pot llegir el llibre sense banda sonora, però com jo tinc una part, en @janquim (<https://twitter.com/janquim>), que dedica moltes hores a Internet, he volgut oferir aquest extra, a més d'una pàgina al Facebook (<https://www.facebook.com/laguilanegra>).

-Porta vint-i-cinc anys escrivint llibres, i ara li arriba el reconeixement.

-Sóc corredor de fons, no sóc sprinter, i he tingut molta sort amb els editors, amb els crítics i he rebut el favor del públic, tot i que és un públic limitat. Jo explico històries, però si ningú explica que jo explico històries és més difícil arribar a la gent.

-La seva obra ha estat traduïda?

-No, mai. Però jo sóc un picapedrer. Després de vint-i-cinc anys em presento a un premi per primera vegada i sóc tan irresponsable que em presento al premi més important de novel·la en català i tinc tanta sort que el guanyo. N'has d'estar orgullós perquè hi ha un factor voluntat, perquè si no t'hi presentes no el guanyes i després hi ha un factor sort, perquè és la que va agradar més al jurat. I això t'ajuda a tocar de peus a terra, perquè la voluntat és molt important. Ara em ve el reconeixement i n'estic content. M'empipa la gent que no està contenta, els ploramiques. Aquest és el premi més important de novel·la en català i n'has d'estar content. Aquesta gent que fa el ploramiques em posen molt nerviós.

-Perquè el protagonista és un dentista?

-Fa molt de temps que volia posar un dentista de secundari però al final l'he fet protagonista. Buscava un ofici que tingués pensament científic però que fos manual. Podria haver fet un cirurgià, però el dentista és molt més popular, tothom passa pel dentista. És una feina manual, perquè crec que un dentista és una mica una barreja de metge i paleta. Ara, em vaig haver de documentar i informar, perquè cal tenir coneixements encara que només hi apareguin alguns detalls.

-L'ha ajudat algun amic dentista?

-Sí, vaig parlar amb el meu dentista i per les preguntes que li feia ja veia que anava llegit. I després li vaig demanar que fes una ullada, i tret d'una apreciació tècnica, la resta li va semblar be. Si fos un llibre on el protagonista fos mecànic de cotxes, oi que ho voldries tot correcte? Doncs aquí el mateix.